

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:1761

av **Finn Bengtsson m.fl. (M)**

Försiktighetsprincip för skattehöjningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ifall Finansdepartementet bör tillämpa en försiktighetsprincip vid beräkning och uppföljning av skattehöjningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Redan för 700 år sedan beskrev den arabiske matematikern Ibn Khaldun hur den dåvarande staten kunde optimera ett skatteuttag så att både staten och medborgarna skulle vara vinnare. Idag hänförs denna teori till den så kallade Lafferkurvan efter nationalekonomen Arthur Laffer som med sina beräkningar ansåg att en brytpunkt finns för när staten och individen båda tjänar på en rimlig beskattning, respektive att när man överträtt denna brytpunkt så förlorar såväl staten skatteinkomster som individen sin nettointäkt. Utifrån denna teori är det då viktigt att veta var det svenska skattetrycket ligger i förhållande till den brytpunkt som antingen genererar mera inkomster eller det motsatta för båda parter. Särskilt viktigt är detta att analysera inför en förändring av beskattningen, så att rätt prognos kan göras utifrån vetenskaplig nationalekonomisk teoribildning.

Fakta för Sverige från Statistiska centralbyrån visar att alliansregeringens politik sänkt skatterna med 136 miljarder kronor och att skatteintäkterna samtidigt ökat med 27 procent i löpande priser sedan 2006–2014. Dessa skattesänkningar för såväl löntagare som företag var med andra ord finansierade.

Men hur är det då med de många skattehöjningar som finns med i årets rödgröna höstbudget från regeringen? Är dessa skattehöjningar verkligen korrekt redovisade i budgetpropositionen som garanterade inkomstökningar för staten? Om inte får de tills vidare tolkas som ofinansierade skattehöjningar, och därmed i högsta grad omotiverade.

Nedtrappningen av jobbskatteavdraget var ett sådant exempel på en troligtvis ofinansierad skattehöjning. Regeringen har hänvisat till en försiktighetsprincip när det gäller utvärderingar av skattesänkningar, men anser inte att detta behövs när det gäller skattehöjningar som per definition skulle vara säkra inkomstkällor för staten. Man

bortser då från människans inneboende beteenden och därav rimliga negativa dynamiska effekter för statens inkomster vid en marginalskattehöjning.

Just detta har bland annat nationalekonomen Lennart Flood visat på och redovisat i tidskriften Ekonomisk Debatt (nr 5, 2015) vad gäller den förestående skattehöjningen som en effekt av minskat jobbskatteavdrag. Rakt av förutses ett försämrat jobbskatteavdrag ge staten runt 2 miljarder kronor i inkomster. Men Flood beräknar att skatteintäkten helt uteblir enbart på grund av de beteendeeffekter som ett minskat arbetsutbud medför (dessutom då oaktat de än mer negativa effekter som lönehöjningar medför). När regeringen på detta sätt höjer marginalsikten från 57 till 60 % (sic!), och detta oaktat höjningen av arbetsgivaravgifterna, ja då kommer allt färre av helt rimliga prioriteringar att vilja arbeta övertid, starta företag eller arbeta extra på annat sätt.

På samma sätt som otaliga beräkningar visat att den så kallade värnskatten är en förlust- och inte en vinstaffär för staten, så är en höjning av marginalsiktterna från en redan för hög nivå skadlig för statens inkomster. Det är helt naturligt att människor väljer att prioritera bort jobbansträngningar som lönar sig sämre än tidigare.

Även indirekta skatter visar sig också kunna vara bedrägliga som garanterade intäktskällor för staten. Ett flagrant exempel på detta var den så kallade kassetbandsskatten, en skatt på enbart inköpet av bandspelarband som visade sig dyrare för staten att administrera än vad skatten visade sig bidra med till statskassan.

Att det finns ideologiska skäl för att med både direkta och indirekta skatter högt taxera varuutbyten, löntagare, företagare och företag är helt rimligt. Men att inte redovisa det förväntade finansieringsutfallet för staten enligt en försiktighetsprincip även vid denna typ av åtgärder är enligt etablerade erfarenheter på området en orimlig hållning om man värnar stabila statsfinanser. Med samtidiga kraftiga höjningar av utgifterna i bidragssystemen och andra utgiftsposter som föreslås i höstens budgetproposition från regeringen, så ökar risken att ofinansierade skattehöjningar kan bidra till ett allvarligt underskott för statens finanser.

När utskottet behandlade en motion på detta tema under riksmötet 2015/16 avslogs den utan godtagbara motiv för att en försiktighetsprincip vid utvärderingen även av skattehöjningar också bör ingå i regeringens beräkningar. Utskottet behandlade även en likalydande motion under förra riksmötet 2016/17 och avslog denna. Vi yrkar därför på att en försiktighetsprincip vid utvärderingen av skattesänkningar även vid skattehöjningar bör föreligga i årets budgetförslag från regeringen i enlighet med de vetenskapliga argument och praktiska erfarenheter som talar så starkt för detta. Vi vill med riksdagens bifall av denna motion att regeringen ges detta tillkänna.

Finn Bengtsson (M)

Maria Plass (M)

Jan R Andersson (M)

Annicka Engblom (M)